

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA
UPIMAJI WA KITAIFA WA DARASA LA NNE

01

KISWAHILI

Muda: Saa 1:30

MAJIBU

Mwaka: 2020

Maelekezo

1. Mtihani huu una sehemu A, B, C, D na E zenye jumla ya maswali **matano (5)**
2. Jibu maswali **yote**.
3. Andika majibu yote kwenye nafasi zilizoachwa wazi katika kila swali.
4. Andika majibu yote kwa kutumia kalamu ya wino wa **bluu** au **mweusi**

maktaba.tetea.org

SEHEMU A: (Alama 10)

1. Sikiliza kwa makini sentensi zinazosomwa kisha uziandike kwa usahihi katika nafasi zilizoachwa wazi.
- (i) **Fikiri ni mpwa wangu.**
  - (ii) **Asante sana mwalimu wetu.**
  - (iii) **Baba anakunywa maji mengi.**
  - (iv) **Daktari alitushauri tutunze masikio.**
  - (v) **Thamani ya elimu imedhihirika.**

SEHEMU B (Alama 10)

2. Katika kipengele (i) – (v), andika herufi ya jibu lililo sahihi katika kisanduku.

(i) Neno “tumeimba” lipo katika hali gani?

- A. timilifu
- B. iliyopita
- C. iliyopo
- D. ijayo

Jibu sahihi ni **A. timilifu**, kwa sababu “tumeimba” linaonesha tendo lililokamilika tayari.

(ii) Nilinunua matunda matamu. Neno “nilinunua” lipo katika wakati gani?

- A. Mtimilifu
- B. Ujao
- C. Uliopita
- D. Uliopita

Jibu sahihi ni **C. Uliopita**, kwa sababu kitendo kilitokea tayari.

(iii) Watoto pilau juzi. Neno lipi kati ya maneno yafuatayo linakamilisha sentensi hii?

- A. watakula
- B. wanakula

C. walikula

D. hula

Jibu sahihi ni **C. walikula**, kwa kuwa “juzi” linaonesha wakati uliopita.

(iv) Neno lipi linaonesha wakati ujao kati ya maneno yafuatayo?

A. Niliimba

B. Nitaimba

C. Huimba

D. Ninaimba

Jibu sahihi ni **B. Nitaimba**, kwa sababu kiambishi “ta” kinaonesha wakati ujao.

(v) Mwalimu somo la Kiswahili sasa hivi.

A. amefundisha

B. alifundisha

C. hufundisha

D. Anafundisha

Jibu sahihi ni **D. Anafundisha**, kwa kuwa linaonesha tendo linaloendelea sasa.

SEHEMU C (Alama 10)

3. (i) Toa maana ya nahau zifuatazo kwa kuandika jibu sahihi katika nafasi iliyoachwa wazi.

(a) Kufa kishujaa

Maana yake ni **kufa kwa ujasiri au kwa ajili ya kutetea jambo muhimu.**

(b) Kifungua mimba

Maana yake ni **mtu au kitu cha kwanza kuanzisha jambo.**

(c) Mkono wa birika

Maana yake ni **mtu anayependa kuchukua vitu vya wengine bila ruhusa.**

(ii) Kamilisha methali zifuatazo kwa kuandika jibu sahihi katika nafasi iliyoachwa wazi.

(a) Maji yakimwagika

Methali kamili ni **hayazoleki**.

(b) Fuata nyuki

Methali kamili ni **ule asali**.

SEHEMU C (Alama 10)

4. Sentensi zifuatazo zimechanganywa, zipange katika mtiririko unaoleta maana kwa kuzipa herufi A, B, C, D na E. Sentensi ya (i) imetumika kama mfano.

(i) Nikifika shuleni nitaanza masomo. **E**

(ii) Kila siku ninaamka asubuhi. **A**

(iii) Kisha ninaondoka kwenda shuleni. **D**

(iv) Ninapiga mswaki na kuoga. **B**

(v) Dada ananipa chai na chapati. **C**

(vi) Ninakunywa chai na chapati. **F**

SEHEMU E (Alama 10)

5. Soma kwa makini kifungu cha habari kifuatacho kisha jibu maswali yanayofuata kwa kuandika jibu lililo sahihi katika nafasi iliyoachwa wazi.

Yoya na Bura wanaishi katika kijiji cha Ulanga. Watoto hao walikuwa na tabia ya ukaidi. Kila walipoonywa na wazazi wao hawakutii. Walimu pia walitimiza wajibu wao wa malezi hivyo mara kwa mara waliwashauri kuacha tabia ya ukaidi. Japokuwa walionywa na walimu pamoja na wazazi lakini hawakubadilika. Walipofika Darasa la Nne, watoto hao walianza tabia ya utoro na hatimaye waliacha shule. Walikubaliana kuanza biashara ya kuuza mkaa. Kila siku walikwenda msituni kukata miti kwa ajili ya kuchoma mkaa.

Wazazi wao waliwaonya kwa kuwakumbusha katazo la serikali kuhusu ukataji wa miti ovyo.

Siku moja walipokwenda kukata miti msituni, viongozi wa serikali ya kijiji waliwavizia na kuwakamata. Walipelekwa kwenye ofisi ya kijiji. Huko walipata adhabu kali na kuamriwa kupanda miti ishirini kwa kila mmoja.

Walijutia ukaidi wao na kuomba radhi kwa wazazi na walimu wao. Walisamehewa na walirudi shuleni kuendelea na masomo. Toka wakati huo watoto hao walikuwa na heshima na watiifu sana.

Maswali:

(a) Ni tabia gani mbaya walizokuwa nazo Yoya na Bura?

(i) Walikuwa na tabia ya **ukaidi**.

(ii) Walikuwa na tabia ya **utoro na kukata miti ovyo**.

(b) Ni tabia gani iliwafanya Yoya na Bura kuacha shule?

Iliwafanya kuacha shule tabia ya **utoro**.

(c) Baada ya kupewa adhabu Yoya na Bura walifanya nini?

Walijutia makosa yao, **waliomba radhi na kurudi shuleni**.

(d) Habari hii inahusu nini?

Habari inahusu **athari za ukaidi na umuhimu wa nidhamu**.

(e) Habari hii inakufundisha nini?

Inanifundisha kwamba **ukaidi na tabia mbaya huleta adhabu, lakini mtu anaweza kubadilika na kuwa mwema**.